

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ

Підготовче відділення

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Навчальної дисципліни

Живопис

Для підготовки слухачів підготовчого відділення Львівської національної
академії мистецтв

Затверджую

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Шафран Р.С.

/ „ „ / „ „ / 2017р.

Львів-2017

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Львівська національна академія мистецтв
РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА Навчальної дисципліни «Живопис»
Для підготовки слухачів підготовчого відділення Львівської національної
академії мистецтв

Укладач: Дьерке Г.Г.

Погоджена Науково-методичною комісією ЛНАМ

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

Голова Науково-методичної комісії ЛНАМ

Максименко А.В.

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Живопис» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки слухачів підготовчого відділення Львівської національної академії мистецтв, усіх спеціальностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є «Живопис» як вид образотворчого мистецтва, що розвиває інтелект, формує відчуття гармонії, пластики та кольору. Живопис – вид образотворчого мистецтва, твори якого виникають з допомогою фарб, що наносяться на будь-яку тверду поверхню. Живопис використовує тон, колір, світлотінь і фактуру, оперує композицією. Він є важливим засобом художнього відображення та тлумачення дійсності, має глибокий соціальний зміст і різноманітні ідеологічні функції.

Курс навчання живопису полягає в розвитку здатності зображувати на полотні видимі предмети в природі. Ставлячи завданням навчити абітурієнтів правдивому зображенню дійсності, потрібно застосовувати метод навчання живопису на всебічному вивченні природи. Програма намічає шлях, яким має йти вивчення: від найпростіших геометричних тіл як основи всіх існуючих форм через аналіз форм мертвої і живої природи, до найскладнішого - людини. Поступово не тільки ускладнюються навчальні завдання, але підвищуються і вимоги до якості виконання малюнка. Таким чином, здійснюється систематичне накопичення учнями професійних знань і навичок, які включають і технічні прийоми освоєння живописної грамоти.

Міждисциплінарні зв'язки. При підготовці робочої програми врахований принцип комплексного вивчення абітурієнтами спеціальних предметів, який передбачає оволодіння низкою інших спеціальних дисциплін, які забезпечують ефективне викладання предмета:

– «Рисунок»;

- «Композиція»;
- «Основи кольорознавства»;

Навчання академічному живопису повинно всебічно сприяти засвоєнню основного арсеналу засобів, живописних прийомів, спираючись на багатолітній досвід поколінь сучасних викладачів академічного живопису, враховуючи наочний приклад митців-класиків світового живопису.

Програмні завдання розташовуються в методичній послідовності.

Програма з дисципліни «Живопис» для слухачів підготовчого відділення Львівської національної академії мистецтв розрахована на 280 аудиторних годин (з них практичних 280).

Форма контролю перегляд та оцінювання практичних робіт з аналізом помилок.

Підсумковий контроль: перегляд усіх робіт наприкінці I та II семестру. Наприкінці кожного семестру також організовується виставка робіт.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Живопис» є:

- відображення видимої(об'єктивної) реальності.
- досягнення живописної грамоти.
- вільне володіння живописними навиками.
- освоєння прийомів творчого пошуку в розв'язанні практичних завдань.
- освоєння різних технік виконання, технологій живописних матеріалів.
- розвиток образотворчого мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Живопис» є :

- надання учням розуміння основних засад живописної грамоти.
- аналітичний підхід до вирішення живописних завдань.
- послідовність отримання живописних знань від найпростішого до складного, від загального до деталей і навпаки від деталей до узагальнення.
- поетапність навчання. Кожне наступне завдання ґрунтується на досвіді набутому попередньо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми абітурієнти повинні:

знати:

- значення тональних співвідношень.
- важливість локально-кольорових співвідношень.
- важливість температурних співвідношень.

вміти:

- виявляти основних тональних, тонально-колірних і температурних співвідношень користуючись обмеженою кількістю кольорів.
- визначати найголовніший компонент (пляму) живописної композиції.
- Визначати тонально-колірний акцент живописної композиції.
- гармонійно поєднати всі елементи композиції створивши цілісний композиційний твір.
- узгодити маси світлого і темного.
- Передати форму та матеріальність всіх елементів натурного матеріалу.
- методично грамотно вести роботу в різних техніках.
- виконувати живописні етюди різними матеріалами
- бачити форму цілісно.

II. Структура навчальної дисципліни

(тематичний план)

№ з/п	Модуль, тема	Всього годин	Кількість годин		
			Практичні	Індивідуальні	Самостійна робота
підготовчий курс		280	280		
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль № 1. Натюрморт з простих геометричних фігур на виявлення тональних співвідношень.</p> <p style="text-align: center;">Гризайль. Поняття тональної шкали</p>		24			
Тема	<p style="text-align: center;">1. Етюди олійними фарбами</p> <p style="text-align: center;">2. Живописні фактури</p> <p style="text-align: center;">3. Розтяжки</p>				+
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль № 2.</p> <p style="text-align: center;">Натюрморт з на контрастні тональні співвідношення.(світле на темному, темне на світлому). Хроматична гама.</p>		32			
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль № 3.</p> <p style="text-align: center;">Натюрморт на зближені тонально-колірні співвідношення. (Обмежена кольорова гама).</p>		32			
<p style="text-align: center;">Змістовий модуль № 4.</p>		32			

Натюрморт на температурні співвідношення. Тепла гама, холодна гама, змішана гама (поліхромна кольорова гамма)					
Тема	1.Етюди натюрмортів.				+
Змістовий модуль № 5. Череп людини. Вивчення пластичних особливостей.		56			
Тема	1. Етюди черепа				+
Змістовий модуль № 6. Голова людини. Вивчення пластичних особливостей.		32			
Тема	1.Етюди голови людини				+
Змістовий модуль № 7. Голова людини з плечовим поясом. Вивчення пластичних особливостей.		32			
Тема	1. Етюди голови, портрети друзів, автопортрет				+

Змістовий модуль 1.

Тема «Натюрморт з простих геометричних фігур на виявлення тональних співвідношень». Гризайль. Поняття тональної шкали.

3-4 предмета, зображення тривимірне (об'ємно-просторове), освітлення бокове штучне.

Формат 40x60 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- вступна лекція
- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання виявляти різницю між тональними співвідношеннями, предметів натюрморту. Навчитись оперувати тональним діапазоном.

Палітра сіена натуральна, білило.

Завдання

- замішування гами складових тонів.
- використання кольорового паспорта.
- Створити цілісний узагальнений живописний твір.
- Передати матеріальність заданих об'єктів.

Завдання для самостійної роботи

1.Короткочасні етюди олійними фарбами

Розміри А-4

Завдання

- Провести творчі пошуки відштовхуючись від натурального матеріалу
- Зробити 10-12 етюдів (на нюанси, на контрасти монохромні).

Завдання для самостійної роботи

2.Живописні фактури

Завдання

- Розграфити формат 40x60 на 6 частин провести пошуки живописних фактур олійними фарбами.

Завдання для самостійної роботи

3.Розтяжки, градієнтна заливка

Завдання

- На форматі 40х60 виконати 2 розтяжки: ахроматичний та хроматичний.

Змістовий модуль 2.

Тема «Натюрморт на виявлення контрастних тональних співвідношень». (світле на темному, темне на світлому). Хроматична гама.

3-4 предмета

освітлення бокове штучне.

Формат 40х60 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання граничне узагальнення та оперувння масштабністю тональних співвідношень. Узгодження кількості темного у співвідношення до темного і навпаки. Гармонійне поєднання тональних мас на форматі користуючись хроматичною кольоровою гаммою.

Палітра охра, марс чорний, білило.

Завдання

- визначити головні тональні співвідношення, тональні акценти.
- Замішати сладові тони на основі кольорового паспорта.
- визначити величини головних контрастних тональних плям.
- розробити цілісний об'ємно-просторовий композиційний твір.

- Передати матеріальність об'єктів заданого просторового рішення.

Змістовий модуль 3.

Тема «Натюрморт на зближені тонально-колірні співвідношення».
(Обмежена кольорова гама) (5-6 геометричних та предметів побуту).

Освітлення бокове (денне).

Формат 40х60 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання навчитись узагальнювати та оперувати обмеженою кольоровою гамою. Виявляти різницю між тонально-темпераурними та просторово-тональними співвідношеннями.

Палітра(обмежена кольорова гамма: білило, марс чорний, охри, ультрамарин).

Завдання

- визначити головні тональні співвідношення, акцент та доміную.
- замішати складові тони на основі кольорового паспорту.
- визначити головні тональні плями.
- розробити цілісний об'ємно-просторовий композиційний твір.
- передати характер предметів.
- Передати плановість.
- передати матеріальність об'єктів заданого просторового рішення.

Змістовий модуль 4.

Тема «Натюрморт на температурні співвідношення». Тепла гама, холодна гама, змішана гама (поліхромна кольорова гамма)

(поліхромна кольорова гамма) (5-бспредметів побуту) Освітлення бокове (денне).

Формат 40х60 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання навчитись відображати об'єктивну реальність тональних, колірних, температурних співвідношень та їх взаємодію. Розробити композиційну цілісність. Розібрати просторове середовище на плани, передати перспективу, написати об'ємні предмети в кольоровій гамі даної постановки, приділяючи увагу матеріальності та враховуючи характерні особливості та освітлення. Виконати детальну прописку предметів та виділити акцент.

Палітра білило, марс чорний, охри, жовті, червоні, сині)

Завдання

- розробити оригінальну композицію у заданому форматі.
- визначити виразність тональних співвідношень, акцентів та домінанти.
- замішати гама на основі кольорового паспорту.
- визначити головні та другорядні композиційні елементи.
- розробити цілісний об'ємно-просторовий композиційний твір.
- передати характер форм, кольору.

- Передати плановість.
- володіти технічними прийомами.
- передати матеріальність об'єктів заданого просторового рішення.
- досягти емоційної виразності всіх складових заданої постановки.

Змістовий модуль 5.

Тема «Череп людини. Вивчення пластичних особливостей.»

Освітлення: бокове (штучне).

Формат 60x40 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання зрозуміти будову людського черепа через тонально-колірне рішення.

Палітра охра, марс чорний, білило.

Завдання

- передати об'єм круглої форми черепа людини.
- замішати гаму на основі кольорового паспорта.
- поетапність переходу від великих мас до дрібних деталей.
- Передати плановість.
- зберегти цілісність об'єкта.
- передати характер форми.
- визначити композиційний акцент.

Завдання для самостійної роботи

4.Короткочасні етюди черепа

Завдання

- 10-12 етюдів черепа. Пошуки форми, об'єму, колірних та тональних співвідношень (формат А-4)

Змістовий модуль 6.

Тема «Голова людини. Вивчення пластичних особливостей»

Освітлення: бокове (денне).

Формат 60x40 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання досягти портретної схожості натурника.

Палітра всі види охри, марс чорний, білило, ультрамарин.

Завдання

- розробити оригінальну композицію у заданому форматі.
- передати об'єм круглої форми голови людини.
- замішати гаму на основі кольорового паспорту.
- досягти виразності характеру форми.
- поетапність переходу від великих мас до дрібних деталей.
- Передати плановість.
- зберегти цілісність та узагальненість об'єкта.
- визначити композиційний акцент.
- досягти емоційної виразності.

Змістовий модуль 7.

Тема «Голова людини з плечовим поясом. Вивчення пластичних особливостей.»

Освітлення: бокове (денне).

Формат 80х60 (см)

Матеріали полотно, ДВП

Техніка виконання олія, акрил, темпера.

План практичного заняття

- показ візуального ряду
- Пояснення основних вимог

Мета завдання досягти портретної схожості натурника визначити форму об'ємно-просторової структури композиції. Виявити об'єм, конструктивне та світлотіньове моделювання форми голови засобами олійного живопису у зв'язку з плечовим поясом та в узгодженні з колоритом, передати просторове середовище. Виконати роботу за етапною схемою.

Палітра всі види охри, марс чорний, білило, ультрамарин.

Завдання

- витримати співвідношення голови до плечового пояса.
- розробити оригінальну композицію у заданому форматі.
- передати об'єми круглої форми елементів.
- передати плановість.
- досягти гармонійних тонально колірних і температурних співвідношень.
- поетапність переходу від великих мас до дрібних деталей.
- зберегти цілісність та узагальненість об'єкта.
- визначити композиційний акцент.
- володіти технічними прийомами.

- досягти емоційної виразності через творчий підхід до виконання завдання.

Завдання для самостійної роботи

5. Етюди голови, портрети друзів, автопортрет

Мета Виконати автопортрет, вивчаючи власне обличчя засобами олійного живопису, моделюючи об'єм кольором та тоном в узгодженні з оточуючим середовищем, намагаючись досягти реалістичної подоби зосереджуючись на характері об'єму голови. Виконати роботу за етапною схемою.

Завдання

- 10-12 етюдів голови з натури. (формат А-4)
- Пошук індивідуальної пластичної мови
- 1 автопортрет 40х60

Рекомендована література

1. Югансон Б.В. О живописи. – М: Искусство, 1960
 2. Максимов К.М. Живопись головы. Школа изобразительного искусства. Вып. III. – М.: Издательство Академии художеств СССР, 1961.
 3. Чистяков П.П. Письма, записные книжки, воспоминания. – М.: Искусство, 1953.
 4. Еннике Ф. Руководство к живописи. – Санкт-Петербург, 1892.
 6. Иоханнес Иттен. Искусство цвета. – М., 2001.
 7. Волков Н.Н. Цвет в живописи. – М.: Искусство, 1985г.
- Алексеев С.С. О колорите. – М.: Изобразительное искусство, 1974. – 173 с.
8. Барщ А.О. Наброски и зарисовки: Учеб.-метод. пособие для художеств. училищ. – М.: Искусство, 1970. – 166 с.

- 9.Беда Г.В. Живопись: Учебник для студентов пед. ин-тов по спец. 2109 «Черчение, изобразительное искусство и труд». – М.:1986. – 192 с.
- 10.Бергер Э. История развития техники масляной живописи. – М.: ОГИЗ, 1935. – 606 с.
- 11.Вазари Дж. Жизнеописание наиболее знаменитых живописцев, ваятелей и зодчих: Т.1. – М.: Астрель: АСТ, 2001. – 560 с.
- 12.Вибер Ж. Живопись и ее средства. – М.: Академия художеств СССР, 1961. – 231 с.
- 13.Виннер А. В. Как работают мастера живописи. – М.: Сов Россия, 1965. – 111 с.
- 14.Виннер А.В. Материалы живописи, масло, акварель, гуашь, темпера, клеевые краски. – М.: Искусство, 1976. – 137 с.
- 15.Виноградова Г.Г. Малювання з натури: Посіб. для вчителів. – К.: Рад. шк., 1976. – 261 с.
- 16.Владич Л. Живопис та його жанри. – К.: Держвидав., 1960. – 47 с.
- 17.Волков Н.Н. Композиция в живописи: Таблицы. – М.: Искусство, 1977. – 263 с.